

บทนำ

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีการขยายตัวทางด้านวิชาการมากขึ้น ซึ่งมาจากเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัย ในการกระจายโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ยกกระดับมาตรฐานการศึกษาของท้องถิ่นภาคใต้ สนับสนุนการพัฒนาภูมิภาคและมุ่งเป็นศูนย์กลางทางวิชาการระดับสูงที่จะตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ ท้นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ดังนั้นจึงก่อให้เกิดการจัดตั้งภาควิชาใหม่/การเปิดหลักสูตร/สาขาวิชาใหม่ รวมถึงโครงการจัดตั้งคณะวิชาใหม่ ซึ่งได้ส่งผลถึงการเพิ่มปริมาณของจำนวนนักศึกษา อาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัย การเพิ่มรายวิชาต่าง ๆ ตามกระบวนการปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย ทำให้มีความต้องการทรัพยากรเพื่อสนับสนุนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะด้านอาคารสถานที่ เพื่อรองรับการขยายตัวที่เกิดขึ้นดังกล่าว ถึงแม้ว่าในอดีตที่ผ่านมางบประมาณรายจ่ายที่ใช้เพื่อการลงทุนสำหรับโครงการก่อสร้างจะอยู่ในเกณฑ์สูงแต่ก็มีแนวโน้มว่าจะไม่ทันกับการขยายตัวทางการศึกษาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การใช้ห้องบรรยายในปัจจุบันเริ่มมีปัญหาว่าจะไม่เพียงพอสำหรับการใช้งาน หากมหาวิทยาลัยไม่ได้มีการศึกษาและวางแผนในเรื่องการใช้พื้นที่อย่างจริงจัง ในอนาคตอาจจะประสบปัญหาการขาดแคลนพื้นที่สำหรับการเรียนการสอน โดยเฉพาะพื้นที่ห้องบรรยาย ดังนั้น กองแผนงานมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงได้มีการศึกษาอัตราการใช้ห้องบรรยาย การจัดขนาดชั้นเรียน การใช้พื้นที่ห้องบรรยายในปัจจุบัน และคาดคะเนความต้องการห้องบรรยายในอนาคต เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนเพื่อตอบสนองต่อความต้องการห้องบรรยายในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพของห้องบรรยาย รวมทั้งสภาพและจำนวนของอุปกรณ์ในห้องบรรยาย
2. เพื่อศึกษาการจัดขนาดชั้นเรียนในปัจจุบัน
3. เพื่อคาดคะเนความต้องการใช้ห้องบรรยาย สำหรับการจัดการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษา ฯ ระยะเวลาที่ 8

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาสภาพการใช้ห้องบรรยายในปัจจุบันและคาดคะเนความต้องการห้องบรรยาย เป็นการศึกษาเฉพาะการใช้ห้องบรรยาย ในภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2536 และ 2537 ของคณะต่าง ๆ ในวิทยาเขตหาดใหญ่ ซึ่งได้แก่

1. คณะวิทยาศาสตร์
2. คณะวิทยาการจัดการ
3. คณะวิศวกรรมศาสตร์
4. คณะทรัพยากรธรรมชาติ
5. คณะเภสัชศาสตร์
6. คณะทันตแพทยศาสตร์
7. คณะพยาบาลศาสตร์
8. คณะแพทยศาสตร์

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด ประกอบด้วย

1. เอกสาร คู่มือการศึกษา 2536,2537 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
2. ข้อมูลการใช้ห้องบรรยาย ตามเอกสารการจัดตารางการเรียนการสอนที่ได้จากงานทะเบียนกลาง กองบริการการศึกษา
3. ข้อมูลการใช้ห้องบรรยายของคณะ
4. ข้อมูลการสำรวจสภาพห้องบรรยายของกองแผนงาน
5. ข้อมูลประมาณการความต้องการใช้ห้องบรรยายของทุกคณะ ในแผนฯ 8

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เป็นการศึกษาเฉพาะการใช้ห้องบรรยายเพื่อการเรียนการสอนของคณะต่างๆ ในระดับปริญญาตรี ภาค การศึกษาที่ 1 และ 2 ของปีการศึกษา 2536 และ 2537 เท่านั้น ไม่รวมถึงห้องปฏิบัติการและการใช้ห้องบรรยายใน กิจกรรมอย่างอื่น เช่น การแสดงนิทรรศการ การประชุม การอบรม สัมมนา เป็นต้น
2. กำหนดอุปกรณ์ สำหรับจัดการเรียนการสอนใน 1 ห้อง ที่จำเป็นต้องมี ได้แก่ โต๊ะเรียน กระดานดำ ไวท์บอร์ด พัดลมหรือเครื่องปรับอากาศ
3. แบ่งขนาดห้องบรรยายในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 9 ขนาด คือ 1-20 คน 21-40 คน 41-60 คน 61-80 คน 81-100 คน 101-150 คน 151-200 คน 201-300 คน และ 301 คนขึ้นไป ส่วนการคาดคะเนความต้องการ การใช้พื้นที่ห้องบรรยายแบ่งเป็น 4 ขนาด คือ 1-60 คน 61-100 คน 101-200 คน และ 201 คนขึ้นไป
4. กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนในการใช้ห้องบรรยายในเวลาราชการ โดยในที่นี่เริ่มตั้งแต่ 08.00 - 12.00 น. และ 13.00 - 16.00 น. คิดเป็น 7 ชั่วโมงใน 1 วัน หากวิชาใดที่มีการจัดการเรียนการสอนเป็นพิเศษของชั่วโมงหรือไม่ เต็มชั่วโมง ให้ถือว่า มีการเรียนการสอน เป็น 1 ชั่วโมงเต็ม
5. กำหนดเกณฑ์การใช้ห้องบรรยาย คือเกณฑ์มาตรฐานการใช้ห้องบรรยาย ตามที่ทบวงมหาวิทยาลัย ตั้งไว้ คือ 80 % ของจำนวนชั่วโมงที่ใช้ได้เต็มที่ใน 1 สัปดาห์ (จันทร์ - ศุกร์) ทั้งนี้ไม่รวมหลักสูตรนอกเวลาราชการ แต่ จะนำชั่วโมงของหลักสูตรปกติที่มีการจัดการเรียนการสอนนอกเวลาเข้ามารวมด้วย ซึ่งในที่นี้ถือว่า มีเหตุจำเป็นไม่ สามารถนำมาจัดชั้นเรียนตามปกติได้ และได้กำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมในเรื่องของอัตราการใช้ห้องบรรยายโดยใช้ เกณฑ์ดังนี้
 - อัตราการใช้ห้องบรรยายตั้งแต่ 80% หรือมากกว่า หมายถึง การใช้ห้องบรรยายอยู่ในระดับสูงมาก
 - อัตราการใช้ห้องบรรยายตั้งแต่ 70% แต่ไม่ถึง 80% หมายถึง การใช้ห้องบรรยายอยู่ในระดับสูง
 - อัตราการใช้ห้องบรรยายตั้งแต่ 60% แต่ไม่ถึง 70% หมายถึง การใช้ห้องบรรยายอยู่ในระดับปานกลาง
 - อัตราการใช้ห้องบรรยายตั้งแต่ 50% แต่ไม่ถึง 60% หมายถึง การใช้ห้องบรรยายอยู่ในระดับต่ำ
 - อัตราการใช้ห้องบรรยายตั้งแต่ ต่ำกว่า 50% หมายถึง การใช้ห้องบรรยายอยู่ในระดับต่ำมาก
6. กำหนดเกณฑ์การใช้พื้นที่ห้องบรรยาย ในเรื่องความคุ้มค่าของการใช้ห้องบรรยายซึ่งควรจะมีนักศึกษาเข้า ใช้ห้องบรรยายแต่ละครั้งมากกว่า ร้อยละ 70 ของขนาดความจุห้อง โดยวิเคราะห์เฉพาะภาคการศึกษาที่มีอัตราการใช้ ห้องบรรยายสูงสุด ในปีการศึกษา 2536 และ 2537

7. วิธีคาดคะเนความต้องการห้องบรรยายในอนาคต นอกจากใช้ข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์แล้ว ยังใช้ข้อมูลประมาณการความต้องการใช้ห้องบรรยายของทุกคณะในช่วงแผนฯ 8 โดยพิจารณาจากสาขาวิชาที่เปิดใหม่ รายวิชา และจำนวนชั่วโมงที่ต้องสอนเพิ่ม จำนวนนักศึกษาและจำนวนห้องบรรยายที่มีอยู่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.เป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงห้องบรรยายให้เหมาะสมและปรับการใช้พื้นที่ห้องบรรยายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- 2.เป็นแนวทางในการหามาตรการกำหนดขนาดของชั้นเรียนและกำหนดขนาดห้องบรรยาย ที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 3.เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัย เพื่อการพิจารณาดำดับความสำคัญในการให้การสนับสนุนการลงทุนในโครงการก่อสร้างอาคารเรียนของมหาวิทยาลัยต่อไป